

CANLANAN FOTOĞRAF

Nasıl ki insanın tezahürü yüzüdür, inci İzmir'in tezahürü de Konak Meydanı olsa gerek. Kemeraltı Çarşısı'na dek uzanan o tarih kokan dar sokaklarının birbirine kavuştuğu, denizin ferahlatıcı kokusunun dört bir yana yayıldığı, hem geçmişi hem de bugünü bir arada yaşatan eşsiz bir mekandır. Meydanın ortasında gururla yükselen, üzerine martılar, güvercinler yağan, mücevher gibi işlenmiş, zarif ve gösterişli Saat Kulesi'nin saniyeleri, şehrin nabzına eşlik eder. 18. asırda inşa edilmiş, çinilerle bezeli Yalı Camii ile birlikte tarihin tanıklarındırlar. İşte böyle bir tarihi dokunun içinde yer edinmiş Konak PTT Müdürlüğü'ne, Göztepe sahilinden bindiği tramvayla, denizin tuzlu nefesini derin derin içine çekerek ulaşırdı memur Zarife Hanım. Çalıştığı yeri ve işini seviyor, kendini oraya ait hissediyordu aslında; hep orada durmuş, hep aynı pencereden dışarı bakmış gibi. Ama günler parçası eksik bir yapboz gibi geçiyordu, her şey tammış gibi görünse de bir şeylerin yeri hep boş kalıyordu sanki. Ama bu boşluk, belki de doldurulmayı bekleyen bir hikâyeydi; sadece ne zaman, nerede ve nasıl yazılacağını bilmiyordu.

Dün haftanın ilk günü ve emekli maaşı ödemelerinin başladığı gün olması münasebetiyle çok yorulmuş, gün sonunda kasasında açık çıkması da cabası olmuştu. Açığını ararken geçen zaman, yaşadığı buhran, sınırlarını iyice germişti. Neyse ki çalışma arkadaşlarının desteğiyle açığını bulup, bir nebze rahatlayarak evinin yolunu tutabildi. Eve vardığında eşinden telefonuna gelen mesajı fark etti. "Hayatım çocuğu kreşten aldım. Şimdi parktayız, biraz oynatıp geleceğim." Derin bir oh çekti ve "Bugün hiç bunların tatavasıyla uğraşamam" diyerek, hemen cevap yazdı. "Canım çok yorucu ve stresli bir gündü. Bir kase yoğurt yiyip hemen yatacağım. Bugün başınızın çaresine bakın, dolapta dünden kalanları yersiniz. Çocuğu da erken yatır. Kalpler, öpücükler ve diğer tatlı emojiler..." Öyle de yaptı; yoğurdunu yer yemez, dişlerini fırçaladı, hemen yatağa koşup, yastığa başını koydu ve midesindeki yoğurdun uyku hormonu melatoninini beynine davet ettiğini, kırmayıp davete icabet eden melatoninin ise beyninde coşkuyla dans ettiğini hissederek derin bir uykuya daldı.

Bu sabah, odasında yankılanan alarmin sesiyle günün gri bir gölge gibi üzerine çöktüğünü hissederek uyandı Zarife Hanım. Dünün stres, gerilim ve yorgunluğuyla melankolik bir duygu girdabına kapılmıştı sanki. Her şey bir ritüele dönüştü gözünde, yüzünü yıkayıp aynaya baktığında, orada duran kadının aslında kim olduğunu sorgular gibi oldu. Yorgun gözlerinin altında zamanın izleri vardı; hayatın rutinleri, yüzüne ince ince kazınmıştı sanki. Robot Sophia geldi aklına, suni bir zekaya mı eviriliyoruz acaba dedi kendi kendine; sanki insan olmanın tüm karmaşıklığından uzak, duyguların yerini algoritmalar almıştı. Duyguları veri tabanında sıkışmış gibiydi adeta, hiçbir SQL sorgusu doğru duyguyu çekemiyor muydu ne? Sonra düşüncelerinin ve duygularının durgun denizinde, ansızın bir esinti esti çocuğunun odasından. Sanki beynine suni teneffüs yapılmışçasına yeniden hayata döner gibi oldu, aklına gelen çocuğuyla. Hemen uyuyan kızına koştu ve bir filatelistin koleksiyonunun en değerli puluna yaklaştığı gibi yaklaştı kızına; ellerini tuttu, yanaklarından öptü usulca, boynundan kokladı uyandırmadan. "Hişş biraz daha uyusun."

Hızlıca giyinirken, bugün makyaj da yapmayacağım diye mırıldandı. "Biraz fondöten, biraz ruj, rimel, far, az biraz allık o kadarıcık." İşe gitmek, bir yolculuk değil, sürekli tekrar eden bir sahneydi bugün. Her sabah aynı tramvaya bin, aynı durakta in, aynı binanın soğuk mermer zeminine adım at, ardından o gişe camının arkasında hapsol ve nihayetinde bugün, dünün bir tekrarı. "Neyse!" Rutinine geri dönerek, işyerine ulaştı. Gişesinin arkasına geçti ve bilgisayarın parlak ekranı ona günün monotonluğunu yeniden hatırlattı. Ellerini klavyeye uzatırken, sanki bu hareketler kendiliğinden yapılıyordu. "Öf, çık artık beynimden Sophia!"

Sıraya dizilmiş müşterilerin her biri birer gölge gibiydi. Her birinin elinde numara olmasına rağmen ip gibiydiler, kimisi de araya kaynak yapma derdinde. Kanıksanmış, belki genetiğine işlenmiş sıraya girmek ya da girememek. “Hadi bas artık şu numaratóre be kadın!” diye bağıran suretlerin ilacı olan balya banknotlar veznedenden geldi ve “Haydi Bismillah!” Faturalar ödenir, mektuplar mühürlenir, kargolar tartılır, krediler verilir, maaşlar ödenir derken, zamanın akışını ve enerjisinin tükenişini ekranda beliren dijital saatle fark ediyordu. Tekrar bastı numaratóre, “Sıradaki!”

“Oh nihayet sıra bana geldi.” diye mırıldanarak gişeye yöneldi genç kadın. “Merhaba kolay gelsin memure hanım. İlk emeklilik maaşımı alacağım da dün haftanın ilk günü kalabalık olur diye bugün geldim.”

“Güler yüzlü, hem de nazik, EYT’li sanırım. Açılımı neydi bu EYT’nin. Erken yaşta tükenmeyi sanırım. Vah vah pek de genç. İki çift lakırdıyıyım bari, ayıp olmasın.”

-Hayırlı olsun, çok düşüncelisiniz hanımefendi. Evet pazartesileri yoğun oluyor, ayrıca maaş ödemelerinin de başlangıcıydı. Dün yorucu bir gündü yani. Kimliğinizi alabilir miyim?

-Elbette buyurun.

-Aslı olmalı.

-Evet Aslı, memure hanım.

-Nasıl aslı hanımefendi, bildiğiniz kimlik fotokopisi bu! Aslımı alabilir miyim lütfen?

-Haa, o aslı. Ben de isminiz Aslı olmalı diye anladım. Dur kimliğim arabada olacak bir koşu alıp, geleyim.

-Ha ha hay, İlahi hanımefendi! Hiç güleceğim yoktu. Önce bu kimlik numarasına maaş yatmış mı bir bakayım, boşa git gel yapmayın. Tamamdır maaş görünüyor, siz kimliğinizi getiredurun, ben diğer müşterileri almaya devam edeyim. Döndüğünüzde tekrar sıra almanıza lüzum yok.

Zarife Hanım sıcak kahvesinin buharını soludu ve keyifle kahvesini yudumladı. Ardından gözlerini kahvesinin buharından çekip tam numaratóre basacakken kapıdan giren Süleyman Amca’yı gördü. Konak postanesinin müdavimlerinden Süleyman Amca. Maaş günleri onu beklemek, bir âdet haline gelmişti. Uzun yıllar boyunca tanışmış gibiydiler ama aslında birkaç cümlelik sohbetten öteye geçmemişti ilişkileri.

Bu sabah da değişen bir şey yoktu. Süleyman Amca, biraz eğik bastonuyla ağır ağır içeri girdi. Hava serindi ama o geleneğini bozmamış incecik ceketini giymişti. Kasketini çıkardı, başıyla selam verdi. Zarife Hanım gülümseyerek onu karşıladı. “Hoş geldin Süleyman Amca, nasılsın? Buyur bekleme gel hemen.” Sıra konusunda kuralcı da olsa yaşlıları ve engellileri bekletmeye yüreği el vermiyordu çoğu zaman. Süleyman Amca, her zamanki gibi yüzünde hafif bir gülümsemeyle karşılık verdi. “Sağ ol kızım, şükür iyiyim. Sen nasılsın, yorulmadın mı bu işten?”

Zarife Hanım, işini severdi ama bu soruyu cevaplarırken tereddüt etti, bugün yaşadığı duygusal keşmekeşliğin etkisiyle belki de. “Yorulmak ne demek amca, işte hayat koşuşturması,” deyip işlemleri başlatmak için bilgisayarın başına geçti.

Süleyman Amca kimliğini cüzdanından çıkarırken yine o eski fotoğrafı bankonun üzerine düşürdü. Bu kez Zarife Hanım, kafasını uzatıp dikkatle baktı fotoğrafa. Daha genç bir Süleyman Amca, yanında ise ona sarılmış yirmilerinde güzel genç bir kız, ikisinin de yüzlerinde hayat dolu bir gülümseme vardı. Genç kızın gözleri özellikle dikkat çekiyordu; sanki fotoğrafın içinden bakıp konuşacak gibiydi.

Süleyman Amca, fotoğrafı hızla bankodan aldı ve cebine koydu. Zarife Hanım bu sefer sormaktan çekinmedi. “Bu genç hanımefendi de kim, kızın mı yoksa? Yıllar önce çekilmiş bir fotoğraf gibi duruyor.”

Süleyman Amca, derin bir nefes aldı. Gözleri çok uzakta bir noktaya dalıp gitti. “Evet kızım.” dedi, sesi bir hışırtı kadar hafifti. “O zamanlar her şey daha canlıydı, daha parlaktı, dünya önümüzde uzanan bir yol gibiydi.” Zarife Hanım sessizce dinledi. Yaşadığı sıkıntının izleri, Süleyman Amca’nın yüzünde beliriyordu. Devam etti Süleyman Amca içini boşaltmak istercesine. “O bana rahmetli eşimin tek emanetiydi. Onu korumak isterken, kendi ellerimle uzaklaştırdım. Kızımın evliliğine karşı çıkıp, İstanbul’a gitmesine sebep oldum. Şimdi İzmir’in rüzgarında onun kokusunu arıyorum ama bulduğum tek şey, şehrin kalabalığında kaybolmuş bir baba olarak kendi sessizliğim ve yalnızlığım. Keşke inatlaşıp, “Gitme!” demek yerine, sarılıp “Mutlu ol!” diyebilseydim.”

Sesi bir an için sevdiklerini hatırlatan bir duyguyla titreyerek “Ne kadar oldu ayrı düşeli kızından?” diye sordu Zarife Hanım. Başını salladı Süleyman Amca, önce duraksadı ve saymaya çalıştı ama sonra vazgeçti. “Uzun zaman oldu, kızım. Birlikte yaşadığımız her anı hatırladıkça içim ısınır. Ama bazen bu hatıralar da ağır geliyor.”

O an merkezin sessizliği, dışarıdaki cıvıltılı dünyayla zıt düşüyordu. PTT gişesinin camları ardında, dışarıdaki hayat akıp gidiyordu ama içeride zaman durmuş gibiydi. Süleyman Amca sadece maaşını çekmeye değil, hatıralarına dokunmaya da geliyordu belki bu postaneye.

Süleyman Amca, işlemi bitince hafif bir selam verip kapıya yöneldi. Ama çıkmadan önce durdu, arkasını döndü ve Zarife Hanım’a baktı. Her zamankinden daha ciddi bir ses tonuyla “Kızım, hayatta her şey geçiyor ama unutma ki en değerli şey sevdiklerindir. Gölge gibi görünürler bazen ama asıl onlar senin yanında ya da kalbinde kalır.”

Zarife Hanım, onun bu son sözlerinden sonra derin bir düşünceye daldı. Süleyman Amca’nın bilge sözleri, ona hayatın içinde sürekli unutulmuş bir gerçeği hatırlatıyordu, hem kalbinde hem de yanında olanları, sevdiklerini. Süleyman Amca’nın sessizce dile getirdiği o hikâyeye, aslında herkesin içinde taşıdığı, ancak pek azının dile getirebildiği bir şeydi: Hayatın geçiciliği, hatıraların kalıcılığı...

“Kusura bakmayın, aracım biraz uzaktaydı. Anca getirebildim kimliğimi. Buyurun.”

Zarife Hanım, aldığı kimliğe göz gezdirip ince bir tebessümle karşılık verdi. “Daha otuz sekiz yaşındasınız. Maşallah, erken hak etmişsiniz emekliliği.”

Aslı Hanım'ın yüzüne hüznünlü bir gölge düştü. "Malulen emekli oldum. Uzun yıllar sağlık sorunlarıyla boğuştu. Böbrek nakli geçirdim. Şimdi daha iyiyim, şükür."

"Gelmiş geçmiş olsun." dedi Zarife Hanım yüzünde sıcak bir ifadeyle.

Aslı Hanım maaşını almasını müteakip, birden çantasından bir zarf çıkardı. "Rica etsem bu mektubu da ivedi şekilde göndermek istiyorum."

Zarife Hanım zarfı alıp, önce adresine baktı. "Adres bu civarlarmış zaten, çabuk ulaşır, taahhütlü göndeririz." Sonra alıcı ismine kaydı gözleri ve ne görsün? Az önce emekli maaşını ödediği Süleyman Amca'nın adıydı bu. Şaşkınlıkla tekrar zarfın üzerine baktı, belki de bir ad-soyad benzerliğiydi. Ancak adresin de bu civarlarda olduğunu görünce heyecanı arttı. "Siz, Süleyman Amca'nın İstanbul'da yaşayan kızı mısınız yoksa?" diye sordu heyecanlı bir sesle.

Bu sefer Aslı Hanım'ın yüzünde bir şaşkınlık belirdi. "Evet, ama siz nereden tanıyorsunuz babamı?" diye sordu, gözlerinde merak ve endişeyle.

Zarife Hanım heyecanını bastırmaya çalışarak, "Sizden hemen önce babanıza işlem yaptım. Onunla kısa bir sohbetimiz oldu." Ardından, Süleyman Amca ile aralarında geçen konuşmayı özetledi. Babasının da ona özlem duyduğunu işiten Aslı Hanım sevinç gözyaşlarına boğuluyordu.

Aslı Hanım, Zarife Hanım'ın anlattıklarını dinledikçe, uzun zamandır yüreğine yük olan duygular tek tek çözülmeye başladı. İstanbul'da eşiyile birlikte mutlu bir hayat sürdüğünü, bir oğlunun olduğunu ve oğlunun doğumundan sonra babasına olan özleminin katlandığını anlattı. Ancak hayatın telaşı içinde ve biraz da babasının tepkisinden çekindiği için babasını arayıp sormadığını itiraf etti. Derin bir nefes aldı ve devam etti: "Sonra sağlık sorunları yaşamaya başladım. Böbrek yetmezliğiyle mücadele ettim. Babamın istemediği eşim, bana donör oldu; onun sayesinde hayattayım. İzmir'e babamı görmeye, onu torunuyla tanıştırmaya geldim, ama cesaret edip evine gidemiyorum. Şimdi bir otelde kalıyorum. Bu mektupta, onsuz geçen yıllarımı ve ona duyduğum özlemi anlattım. Ancak mektubumun ulaşmasından sonra onu görmeye cesaret edebileceğim."

Bu sırada, yumuşak bir baston sesi işitti Zarife Hanım. Başını kapıya doğru çevirdiğinde, Süleyman Amca'nın üzgün ve mahcup bir ifadeyle gişesine doğru yürüdüğünü gördü. Cebine koyduğunu unutarak, "Zarife kızım cüzdanımdaki fotoğrafı bulamıyorum da burada düşmüş olabilir mi?"

Zarife Hanım, gözleri dolarak gülümsedi. "Gel Süleyman Amcacığım gel. Senin o kayıp fotoğrafın, şimdi canlandı." Artırılmış gerçeklikle canlanmıştı sanki fotoğraf, her ikisi de karşısındaydı, biraz yaşlanmış. "Teknoloji de ne ilerlemiş!" diye düşündü tebessümle.

Süleyman Amca'nın yüzü şaşkınlıkla aydınlanırken, Aslı Hanım, babasına doğru adım attı. İki de yılların hasretini gidermek için birbirlerine sarıldıklarında, Zarife Hanım bu duygusal kavuşmaya tanıklık ediyor, hayatında eksik kalmış bir yapboz parçasını da yerine koymuş gibi hissediyordu. Mektubun alıcısına bu denli çabuk ulaşmasıyla sadece iki insan değil, bir şehir, bir zaman, bir nesil de tamamlanmıştı.

Ne günlerden Salı, ne Süleyman Amca ne de kızı Aslı... Belki bu monotonluğun içinde fark edilemeyen derinlikte işin "aslı". Her gün dokunduğu mühürlü zarfların, özenle paketlediği

kolilerin içinde başkalarının hayatlarına dokunan, küçük tesadüfler ve mucizeler saklıydı belki. Ve belki de bazen, bu sıradanlığın içinden doğan bir kıvılcım, hayatının beklenmedik bir şekilde değişmesini sağlıyordu, Zarife Hanım'ın bugün tanıklık ettiği hikayedeki gibi.